

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 1

In steden stijgt het aantal moorden

RIJSWIJK - Het aantal moorden in de grote steden is in 2007 fors toegenomen, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. In heel Nederland zijn in 2007 in totaal 164 mensen slachtoffer geworden van moord of doodslag. Dat zijn er vijf meer dan in 2006. In de gemeenten met minder dan 250.000 inwoners daalde het aantal slachtoffers van levensdelicten.

naar: de Stentor van 21 oktober 2008

Lees tekst 1.

- 1p 1 Om een beeld te krijgen van de omvang van de criminaliteit in Nederland wordt gebruik gemaakt van verschillende soorten onderzoeken en statistieken. Op welk onderzoek of op welke statistiek zullen de cijfers uit tekst 1 gebaseerd zijn?
- A daderonderzoek
  - B politiestatistieken
  - C slachtofferonderzoek
  - D vervolgingsstatistieken

tekst 2

Jeugdcriminaliteit

... wil de jeugdcriminaliteit aanpakken door te voorkomen dat jongeren het verkeerde pad kiezen. ... wil daarom meer investeren in onderwijs, opvoedingsondersteuning en jeugdagenten. Succesvolle projecten die jongeren weer kansen geven, moeten worden uitgebreid. Dit kabinet heeft bezuinigd op scholings- en werkprojecten. ... wil juist veel meer preventieve maatregelen nemen. Persoonlijke begeleiding en ondersteuning zijn belangrijk om schooluitval tegen te gaan.

naar: website van een politieke partij van 13 januari 2009

- 1p 2 In tekst 2 is de naam van de politieke partij weggelaten. Van welke politieke partij is tekst 2?
- A GroenLinks
  - B PVV
  - C VVD

tekst 3

Een jeugdrechtszaak in Almelo

Delict: onder andere poging tot diefstal met geweld tegen een bejaard paar in Haaksbergen, december 2007.

Verdachte: jongen, 15 jaar

Vonnis: 69 dagen cel, waarvan 30 voorwaardelijk, begeleiding van de reclassering, werkstraf van 28 uur vanwege een eerder strafbaar feit.

De slachtoffers – een ouder echtpaar – zullen het nooit meer vergeten. Drie jongens in donkere kleding bellen aan, een willekeurige woning, een gewone straat in Haaksbergen, een koude decemberdag. Ze slaan de man die in de zeventig is, hard in het gezicht en kijken wat ze kunnen stelen.

Eén van de jongens stond deze week terecht, vijftien jaar oud. Hij heeft 39 dagen in voorlopige hechtenis gezeten en een zwaar heropvoedingstraject bij de jeugdreclassering gevolgd. Het is typisch voor de Almeloëse aanpak: bekende verdachten beginnen al aan een taak- of leerstraf voordat vonnis is gewezen.

naar: De Twentsche Courant Tubantia van 12 september 2008

Lees tekst 3.

- 1p 3 De rechter heeft aan het einde van de rechtszaak het vonnis uitgesproken. Hoelang moet de 15-jarige jongen direct na afloop van de rechtszaak nog in hechtenis?
- A 0 dagen, want hij heeft al 39 dagen in voorlopige hechtenis gezeten.
  - B 30 dagen, maar als hij zich niet goed gedraagt, moet hij 69 dagen zitten.
  - C 39 dagen, want hij heeft al 30 dagen voorwaardelijk in de cel gezeten.
  - D 69 dagen, maar als hij zich goed gedraagt, mag hij na 39 dagen naar huis.

tekst 4

Zo verliep de rechtszitting:

Persoon A: "Hoe is het gegaan? Je hebt het heropvoedingstraject 'de Twentse Omslag' gevolgd, maar zelf niet echt een omslag gemaakt, lees ik. Je dacht: 'Ik zit de tijd wel uit en dan ga ik gewoon weer buiten rondhangen.' Klopt dat?"

Verdachte: "Wel een beetje, maar ik ga niet rondhangen. Ik zei dat zomaar."

Medewerker reclassering: "Het ziet er somber uit, ik heb de indruk dat de ouders het niet zo erg vinden. Ik zie weinig in verdere begeleiding."

Persoon B: "We hebben het over een misdrijf. Bij een vorig incident was er al een sombere toekomstverwachting voor jou. Laat me dit zeggen: als je zelf niets doet, dan gaan we onderzoeken of een ondertoezichtstelling aan de orde is. Snap je dat?"

Verdachte: "Ja."

Persoon C: "Ik ben niet heel tevreden, maar alleen kritiek uiten vind ik niet goed. Hij heeft zich wel degelijk ingespannen. Het gezin ook. De relatie met zijn vader is beter. Die eet 's avonds thuis in plaats van op de zaak. Ik stel voor de jongen een mannelijke begeleider te geven."

Persoon A: "Ik vind de feiten bewezen. Het is nogal wat. Je zei bij de politie dat jullie kwamen om een klap te geven en te jatten. De toekomst moet uitwijzen of het beeld van je raadsman uitkomt. Je hebt het in eigen hand."

naar: De Twentsche Courant Tubantia van 12 september 2008

- 1p 4 Tekst 4 is een kort verslag van de jeugdrechtszaak in Almelo tegen de 15-jarige jongen uit tekst 3. In tekst 4 zijn de functies van de volgende personen weggelaten: de advocaat, de officier van justitie en de rechter.
→ Welke functie moet je invullen bij de verschillende letters in de tekst?
Kies bij elke letter een andere functie.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Persoon A is ...
Persoon B is ...
Persoon C is ...
- 1p 5 In tekst 4 zegt de medewerker van de reclassering: "Ik zie weinig in verdere begeleiding."
Eén van de taken van de reclassering is het begeleiden van verdachten en veroordeelden. Wat is een andere taak van de reclassering?
A bepalen of iemand ontoerekeningsvatbaar is
B meebeslissen over de soort straf die de verdachte krijgt
C ontwikkelen en uitvoeren van taakstraffen
D opkomen voor de verdachte tijdens de rechtszaak

tekst 5

“Veroordeelde moet straf ondergaan”

DEN HAAG - Grofweg vijftigduizend veroordeelden die hun straf tot nu toe hebben ontlopen, moeten die de komende jaren alsnog ondergaan. Minister Hirsch Ballin (Justitie) heeft een reeks van maatregelen aangekondigd om veroordeelden op te sporen en achter de tralies te krijgen.

Justitie reserveert de komende drie jaar vijfhonderd cellen voor de groep die zijn straf probeert te ontlopen. Na die periode moeten de achterstallige straffen zijn weggewerkt. Het team dat veroordeelden opspoorde die nog een gevangenisstraf van ten minste driehonderd dagen moeten uitzitten, wordt verdubbeld tot twintig man.

Veel veroordeelden ontlopen hun straf omdat ze onvindbaar zijn voor justitie.

naar: www.volkskrant.nl van 18 maart 2009

Lees tekst 5.

- 2p 6 De officier van justitie heeft drie hoofdtaken.
- Welke hoofdtaak van de officier van justitie is volgens tekst 5 **niet** goed uitgevoerd?
  - Noem ook een andere hoofdtaak van de officier van justitie.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- De taak die niet goed is uitgevoerd, is ...
- Een andere hoofdtaak is ...

tekst 6

Bezuiniging sociale advocatuur brengt ... terug

Tientallen jaren heeft de overheid ervoor gezorgd dat iedereen op basis van gelijkheid, recht kon halen en krijgen. Ook de mensen met een kleine portemonnee kwamen in aanmerking voor een gratis – of goedkope – advocaat. Opeenvolgende bezuinigingen hebben er sinds de jaren tachtig echter toe geleid dat het percentage burgers dat gebruik kon maken van gefinancierde rechtsbijstand daalde van 80 tot 43 procent.

Daarmee komt het principe dat iedereen voor de wet gelijk is en gelijke toegang tot rechtsbijstand moet hebben in gevaar. De nu opnieuw aangekondigde bezuinigingen kunnen maar tot één gevolg leiden: ... komt terug.

naar: een ingezonden stuk in de Gelderlander van 26 november 2008

- 1p 7 In tekst 6 lees je de mening van een Tweede Kamerlid van de SP. Wat moet er in tekst 6 tweemaal op de puntjes worden ingevuld?
- A fraude
  - B klassenjustitie
  - C verborgen criminaliteit
  - D witteboordencriminaliteit

tekst 7

Boetes voor fraude

DEN BOSCH - Drie mensen die in 2005 betrokken waren bij de stichting Meerzicht zijn gisteren wegens fraude en verduistering veroordeeld tot boetes van 2500 euro. De stichting Meerzicht hield zich bezig met de ontwikkeling van een menukaart in braille. De stichting streek ten onrechte 60.000 euro subsidie op voor het weer aan het werk helpen van gehandicapten.

naar: de Stentor van 21 oktober 2008

Lees tekst 7.

- 2p **8** Fraude en verduistering zijn vormen van criminaliteit die gevolgen hebben op materieel en immaterieel vlak.
→ Geef een materieel gevolg en een immaterieel gevolg van fraude en verduistering.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een materieel gevolg is ...
Een immaterieel gevolg is ...
- 2p **9** Er zijn verschillende individuele en maatschappelijke verklaringen voor crimineel gedrag:
- 1 De geringe pakkans bevordert crimineel gedrag.
  - 2 Sommige mensen zijn te weinig gecorrigeerd door hun ouders.
  - 3 Er is sprake van een veranderend normbesef.
  - 4 Iemand die eenmaal een misdaad heeft begaan, krijgt het etiket 'crimineel' opgeplakt.
  - 5 Persoonlijkheidskenmerken: sommige mensen zijn niet zo eerlijk.
- Met welke twee **maatschappelijke** verklaringen zijn het plegen van fraude en verduistering het best te verklaren?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.

tekst 8

Overtreding meldingsplicht

Vastgoedhandelaar veroordeeld tot 75.000 euro boete

De Amsterdamse rechtbank heeft vrijdagmiddag een Haagse vastgoedhandelaar veroordeeld tot 75.000 euro boete wegens het niet melden van aandelen-transacties toen hij nog topman was van een vastgoedfonds. Voor handel met voorkennis werd hij vrijgesproken.

naar: Het Financieele Dagblad van 3 april 2009

Lees tekst 8.

- 2p 10 Er zijn vijf doelen van straffen:
- 1 beveiligen van de maatschappij
  - 2 genoegdoening aan het slachtoffer
  - 3 het voorkomen van eigenrichting
  - 4 preventie
  - 5 vergelding
- Op welke twee doelen van straffen ligt de nadruk bij de straf van de Haagse vastgoedhandelaar?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.
- 1p 11 De overheid omschrijft strafbaar gedrag in wetten.
In welk wetboek of in welke wet is het strafbare gedrag uit tekst 8 opgenomen?
- A Opiumwet
  - B Wet Economische Delicten
  - C Wetboek van Strafrecht
  - D Wetboek van Strafvordering

tekst 9

Drugshandel rond metro te lijf

SPIJKENISSE - De omgeving van het spoor achter metrostation De Akkers in Spijkenisse wordt beter verlicht, om het drugshandelaren die er actief zijn, moeilijker te maken.

naar: www.ad.nl van 15 februari 2009

Lees tekst 9.

- 1p 12 Er zijn verschillende soorten van overheidsbeleid om crimineel gedrag te bestrijden.
Onder welk overheidsbeleid valt het plaatsen van nieuwe verlichting?
- A opsporingsbeleid
  - B preventief beleid
  - C repressief beleid
  - D vervolgingsbeleid

- 2p 13 Hieronder staat een aantal kenmerken van verschillende soorten criminaliteit:
- 1 bevordert gevoelens van onveiligheid
  - 2 wordt berecht door de kantonrechter
  - 3 wordt in het algemeen licht bestraft
  - 4 wordt vaak moeilijk ontdekt
  - 5 wordt vooral door hogere milieus gepleegd
- Welke twee kenmerken horen bij veel voorkomende criminaliteit?
Kies **twee** nummers uit bovenstaand rijtje.

tekst 10

1800 jeugdgroepen geven overlast

Nederland telt 1800 jeugdgroepen die overlast veroorzaken. Zeker honderd daarvan zijn echte jeugdbendes die zich bezighouden met zware criminaliteit. De politie maakt zich zorgen over de jeugdige leeftijd van de bendeleden. Steeds vaker zien agenten kinderen onder de twaalf zich aansluiten en soms al leider van een groep zijn. Veel van de betrokken jongeren hebben een laag IQ of zijn zwakbegaafd. Ze willen er graag bijhoren en worden misbruikt door groepsleiders.

bron: de Volkskrant van 28 oktober 2008

Lees tekst 10.

- 1p 14 Justitie en politie willen de jeugdcriminaliteit aanpakken, maar lopen hier tegen een bijzonder probleem aan. Welk bijzonder probleem is dat?
- A Er zijn grote wachtlijsten in de jeugdzorg; hiertoe kunnen ze dus niet veroordeeld worden.
  - B Je kunt pas veroordeeld worden als je 16 jaar of ouder bent.
  - C Jongeren onder de 12 jaar kunnen niet strafrechtelijk vervolgd worden.
  - D Zwakbegaafden kunnen niet aangepakt worden.
- 1p 15 Er zijn individuele oorzaken en maatschappelijke oorzaken van crimineel gedrag. Welke **individuele** oorzaak van crimineel gedrag kun je afleiden uit tekst 10?
- A Crimineel gedrag wordt aangeleerd in de jeugdbende.
  - B Er is onvoldoende sociale controle in de buurten van de jeugdbendes.
  - C De jongeren krijgen geen waarden en normen van thuis mee.
  - D De jongeren gebruiken vast veel alcohol en drugs.

tekst 11

Fietsers bekeurd bij verlichtingscontroles

ZWOLLE - Bij verkeerscontroles zijn dinsdagochtend volop fietsers bekeurd op de Twistvlietweg. Er werd dertien keer bekeurd voor defecte fietsverlichting en twee keer voor rijden door rood licht. Daarnaast werd er een bromfietser bekeurd vanwege slechte remmen.

naar: de Stentor van 16 oktober 2008

- 1p **16** Op welke taak is de politie gericht in tekst 11?
- A handhaving van de openbare orde
  - B opsporing van strafbare feiten
  - C preventie
  - D verlenen van hulp
- 1p **17** Er zijn verschillende methodes om de omvang van de criminaliteit in Nederland te meten. Een slachtofferonderzoek is een van deze methoden. Behalve voordelen heeft deze onderzoeksmethode ook nadelen. Wat is een nadeel van het slachtofferonderzoek?
- A De politie registreert niet alle misdrijven even nauwkeurig.
  - B Niet alle mensen durven aangifte bij de politie te doen.
  - C Selectief opsporingsbeleid van de politie beïnvloedt de cijfers voor bepaalde vormen van criminaliteit.
  - D Sommige vormen van criminaliteit, zoals vernielingen van openbaar bezit, worden met deze methode niet gemeten.